

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.061/2017/6. szám

A Szegedi Ítéltábla a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Ölveczky István) által képviselt felperesnek - a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Stanka István) által képviselt I. r. és a személyesen eljáró II. r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2017. május hónap 29. napján kelt 10.P.20.589/2016/10., valamint a 2017. október 18. napján kelt 10.P20.193/2017/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. számon előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 8000 (nyolcezer) Ft fellebbezési eljárási költséget, továbbá a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására 20 000 (húszezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A felperes és a II. r. alperes mint adósok, valamint az I. r. alperes jogelőde, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: I. r. alperes) mint hitelező között 2007. május 22. napján deviza alapú kölcsönszerződés jött létre a felperes által megvásárolni kívánt gépjármű vételárának finanszírozására. A felek a szerződésben a kölcsön összegét 2 420 000 Ft-ban, a havi törlesztőrészek összegét 29 144 Ft-ban, a mértékadó devizanemet CHF-ben határozták meg.

A szerződés V. pontja szerint megállapodtak abban, hogy a szerződés részét képezi az I. r. alperes **(üzletszabályzat neve)** megnevezésű üzletszabályzata (a továbbiakban: ÁSZF), amelynek átvételét és elfogadását a felperes és a II. r. alperes a szerződés e pontjába foglalt nyilatkozatukkal elismerték.

A szerződés VI. pontjában rögzítésre került, miszerint „az adós (adóstars) tudomásul veszi, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia kamatláb változásának, valamint deviza alapú szerződések esetén az árfolyam változásának kockázatát viselni köteles, amelynek eredményeként a törlesztő részek az ÁSZF 20-22. pontjai szerint módosulhatnak.

Az ÁSZF 22. pontja szerint: „A törlesztőrészek forintban kifejezett összege a mindenkori esedékességkor a **(C.)** Zrt. deviza eladási árfolyamán kerül meghatározásra. A törlesztőrészek számlázása az adós részére az alábbiak szerint történik: A Hitelező a számlázás napján az esedékességhez legközelebb eső ismert árfolyamon meghatározott törlesztőrészletről küld értesítést az adósnak, majd a következő esedékességkor kiállított kamatszámán kerül kiterhelésre/jóváírásra

az előző esedékesség időpontja és a számlázáskor érvényesített árfolyam közötti árfolyamváltozás(ok) alapján forintban számított árfolyam-különbözet."

Az ügylet árfolyamváltozásból eredő kockázatairól az I. r. alperes a szerződéskötéssel egyidejűleg a „Kockázatfeltáró nyilatkozat” megnevezésű okiratban rögzített tartalommal írásban tájékoztatta a felperest és a II. r. alperest. Egyebek között kiemelte, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök további költségeket, illetve kockázatot jelentenek az ügyfél számára, mivel a kamat- és az árfolyamváltozás hatásaként a havi törlesztőrészek a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak, a kamat- és árfolyamváltozás irányának függvényében akár kedvezően, akár kedvezőtlenül is. Külön hangsúlyozta, hogy a forint svájci frankkal szembeni gyengülése esetén a törlesztőrészlet növekszik, a forint erősödése esetében csökken. A felperes és az I. r. alperes a tájékoztatást tartalmazó okiratban rögzített nyilatkozatukkal elismerték, hogy a fentiekben részletezett kockázatokat megismerték, megértették és tudomásul vették, kijelentették továbbá, hogy a fenti költségek és kockázatok teljes körű ismeretében is meg kívánják kötni a kölcsönszerződést.

A felperes keresetében a kölcsönszerződés árfolyamkockázatot érintő szerződési kikötései semmisségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását és az I. r. alperes 250 000 Ft megfizetésére kötelezését kérte. Állította, hogy csupán a szerződéses konstrukció kiválasztásában vett részt, a szerződési feltételek alakításába nem volt beleszólása, az I. r. alperes kizárólag a szerződést és az egyedi törlesztési ütemezést bocsátotta a rendelkezésére, a további okiratokat nem. Álláspontja szerint a korlát nélküli árfolyamkockázat viselésének ráterhelése tisztességtelen kikötés. E tekintetben utalt a 87/102. és a 93/13. EKG irányelvekben foglaltakra. Hangsúlyozta, az I. r. alperes a hitelképességének vizsgálatával megtevesztette, mert azt a látszatot keltette, hogy az árfolyamkockázat esélye a hitelképességét nem haladja meg, utóbb is képes lesz a törlesztőrészek teljesítésére. Előadta, az I. r. alperes tájékoztatása alapján nem lehetett tisztában a kockázat reális voltával, annak mértékével. Kiemelte, miután a szerződéskötés előtt a szerződéses kockázatokról nem kapott tájékoztatást, az I. r. alperes megsértette a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint a 2008/48. EK irányelvben foglaltakat.

Az I. r. alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte az ÁSZF-ben foglalt választottbíróági kikötésre tekintettel. Érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, a külön kockázatfeltáró nyilatkozat igazolja, hogy a felperes a jogügylet kockázatairól teljes körű tájékoztatást kapott, annak alapján felismerhető volt a számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli.

A II. r. alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. r. alperesnek 15 napon belül 76 200 Ft perköltséget, míg az államnak 54 000 Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolása szerint alaptalannak ítélte a per megszüntetésére irányuló I. r. alperesi kérelmet, e tekintetben álláspontját részletesen indokolta. Megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés fogyasztói szerződés, az ÁSZF és az egyedi szerződés együttesen alkotják annak tartalmát. Utalt arra, az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezések nem tértek el a szokásos szerződési gyakorlattól, így azok tekintetében külön figyelemfelhívásra nem volt szükség ahhoz, hogy a szerződés részévé váljanak. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás körében kiemelte, a felperes által hivatkozott 2008/48. EK tanácsi irányelv - az annak átültetésére vonatkozó

2009. évi CLXII. tv. rendelkezéseiből következően - a 2010. június 11. napját követően kötött szerződésekre irányadó, így az a perbeli szerződésre nem alkalmazható. Kifejtette, az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezést a felek egyedileg megtárgyalták, az a főszolgáltatás körébe tartozik, így annak tisztességtelensége csak abban az esetben lenne vizsgálható, ha a pénzügyi intézménytől kapott erre vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető. Rámutatott, a perbeli esetben az egyedi szerződés, az ÁSZF és ezen kívül külön kockázatfeltáró nyilatkozat részletezi az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseket, amely utóbbi részletes, egyértelmű és világos tájékoztatást tartalmaz a forint/CHF árfolyam változásából eredő következményekre vonatkozóan. Megállapította, mindezek gondos átolvasása és megfelelő értelmezése alapján egyértelmű kellett legyen a felperes számára, hogy a jogügylet árfolyamkockázattal jár, annak nincs felső határa, az kizárólag őt terheli. Kiemelte, e tekintetben az I. r. alperes az együttműködési kötelezettségének eleget tett, ahogyan eleget tett a szerződéskötés időpontjára nézve a fedezet és jövedelem bevizsgálására vonatkozó jogszabályi kötelezettségének is. Hangsúlyozta, a felperes nem bizonyította, hogy az I. r. alperestől olyan konkrét, hiteltérdemlőnek tűnő tájékoztatást kapott, amely alapján alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális veszélye, avagy az korlátozott, az előzetes hitelbírálat, illetve jövedelemvizsgálat pedig nem jelenthetett garanciát a módosuló összegű törlesztőrészek későbbi teljesítésére vonatkozóan. A szerződés érvénytelensége megállapíthatóságának hiányában mellőzte a követelésösszezszerűségének vizsgálatát.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatása, keresetének helyt adó döntés meghozatala iránt. Fenntartotta álláspontját, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan nem kapott kielégítő tájékoztatást az I. r. alperestől, az nem felelt meg a világos és érthető megfogalmazás követelményeinek. Érvelése szerint a szerződéskötési folyamat egyik legfontosabb körülménye az adós hitelképességének, jövedelmi helyzetének, későbbi fizetőképességének vizsgálata, amely vizsgálat alapján az adós alappal feltételezheti, hogy a bevizsgált jövedelem, a nyújtott fedezet és a kockázatok mérlegelése alapján képes lesz a szerződésszerű teljesítésre. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a fogyasztóvédelmi előírásokkal ellentétes álláspontot foglalt el akkor, amikor a 2008/48-as EK irányelvet nem ítélte alkalmazhatónak. Hangsúlyozta, jogszabálysértés hiányában a szerződés egyes rendelkezései még minősülhetnek tisztességtelennek. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem függesztette fel a per tárgyalását az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. ,

Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Minden tekintetben fenntartotta az általa az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érveit.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályoknak megfelelő következtetést vont le. Az ítéletábra döntésével és annak kifejtett indokaival is egyetért, ezért ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés kapcsán az alábbiakat emeli ki.

A szerződéskötés időpontjában hatályos 1996. évi CXII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdése értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamváltozásban rejlő kockázatra a fogyasztó figyelmét külön kockázatfeltáró nyilatkozatban

kell felhívni. Az alperes csatolta a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt, a tényállásban részletezett tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot, amelyben a felperes aláírásával elismerte, hogy azt elolvasta, megértette, annak egy példányát átvette. Az aláírása és ezáltal az okirat valódiságát nem tette vitássá, ezért az a Pp. 196. § (1) bekezdése alapján az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál az előzőekben írtakra. A Hpt. hivatkozott rendelkezései nem tartalmazzak a kockázatfeltáró nyilatkozat átadására vonatkozó előírást, ezért ha a tájékoztatás bizonyítottan megtörtént, annak tartalmát az erre vonatkozó okirat átadásának hiányában is figyelembe kell venni. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a felperes a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatával a tájékoztatást tartalmazó okirat átvételét is elismerte, az abban foglaltakat megdönteni nem tudta.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a tényállásban idézett tartalmú tájékoztatás világosan és egyértelműen juttatja kifejezésre, miszerint az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség, az ún. árfolyamkockázat korlátlanul a fogyasztót terheli. Ez nem csupán az I. r. alperes által nyújtott tájékoztatásból, hanem magából a szerződésből is megállapítható, hiszen annak nincs olyan rendelkezése, amely az árfolyamváltozásból származó többletfizetési kötelezettséget részben a pénzintézetre hárítja. Az árfolyamkockázat korlátlan viselése - a felperesi értelmezéssel ellentétben - azt jelenti, hogy az ebből eredő fizetési kötelezettség teljes egészében az adóst terheli. Nincs a kockázatfeltáró nyilatkozatnak olyan kitétele, amely meghatározná a kockázatvállalás felső határát.

Abból, hogy az árfolyamkockázat korlátlanul a fogyasztót terheli, egyértelműen következik az, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettsége meghaladhatja a teljesítőképességét, ezért erre a tájékoztatásnak külön nem kellett kiterjednie.

Egyetért az ítélőtábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával is, miszerint az I. r. alperes az árfolyamváltozás várható mértékére nézve tájékoztatást nem adhatott. A tájékoztatási kötelezettség ugyanis nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűsítésére (6/2013. PJE határozat 3. pont). Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége éppen akkor állapítható meg, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézménytől, annak képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott (2/2014. PJE 1. pont). A perben meghallgatott tanúk vallomásából sem vonható le az a következtetés, miszerint a felperes részére nyújtott tájékoztatás szerint a törlesztőrészlet jelentősen nem emelkedhet meg, ami egyébként ellentétes is lenne a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával és a kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezéseivel. A fentiekből következően a felperes részére nyújtott tájékoztatás az árfolyamkockázatból eredő többletfizetési kötelezettségek tekintetében világos, érthető és teljes körű volt, minden tekintetben megfelelt a 2/2014. PJE-ben foglalt elvárásoknak, következésképp a felperes az árfolyamkockázatból eredő többletfizetési kötelezettségek teljesítése alól nem mentesülhet.

Egyetért az ítélőtábla az elsőfokú ítélet azon megállapításával is, miszerint a felperes hitelképességének vizsgálata kizárólag a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatható. Fogalmilag kizárt annak a futamidő teljes időtartamára történő vizsgálata, különös tekintettel arra, hogy a perbeli szerződés hosszú futamidejű, a futamidő alatt bekövetkező esetleges változások nem kiszámíthatóak, ezért az I. r. alperest nem terhelte további tájékoztatási kötelezettség a hitelképesség vizsgálata körében. Alapítván az a felperesi hivatkozás, miszerint a hitelvizsgálattal az I. r. alperes azt a látszatot keltette, hogy az árfolyamkockázat mértéke nem haladja meg hitelképességét, illetve teljesítőképessége határát, azt ugyanis a szerződéskötés során a fogyasztónak kell felmérnie, hogy

menyiben lesz képes a teljes futamidő alatt a törlesztőrészek és az esetleges többletterhek viselésére. Mindemellett e hivatkozás megalapozottsága a szerződési akaratot érintő megtámadásra adhatna alapot (1959-es Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdés), a felperes azonban a szerződést nem támadta meg.

Osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy nem volt helye a per tárgyalása felfüggesztésének az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, a perbeli jogvita érdemben elbíráható volt az előzetes döntéshozatali eljárás lezárásától függetlenül. Tény, hogy a felperes nem jelölte meg konkrétan az általa a jelen per előkérdésének tekintett előzetes döntéshozatali eljárást, azonban a fellebbezésben előadottakra tekintettel a másodfokú eljárás során meghatározható volt, melyik előzetes döntéshozatali eljárásra kíván hivatkozni.

A felperes fellebbezésében ugyanis alapvetően az árfolyamkockázatra vonatkozó alperesi tájékoztatás hiányára, illetve nem megfelelő voltára hivatkozott, s miután ez a kérdés az Európai Unió Bírósága előtt C-51/17. számon folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárás tárgya, az ítéltábla az alábbiak szerint vizsgálta, az ezen eljárásban megválaszolandó kérdések jelen jogvita mikénti elbírálását illetően előkérdésnek minősülnek-e, indokolt-e ennek az előzetes döntéshozatali eljárásnak a befejezéséig a jelen per tárgyalásának felfüggesztése.

Ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben - azonos tényekre alapítottnak - az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték, a bíróság - Pp. 152. § (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával - ennek az előzetes eljárásnak a befejezéséig felfüggesztheti a per tárgyalását, ha maga is úgy ítéli meg, hogy a más polgári perben kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban megjelölt uniós jogi aktus érvényessége és értelmezése szükséges, mert ezekről függ az ügy érdemi eldöntése (3/2005. (XI. 14.) PK-KK vélemény).

A C-51/17. számú ügyben a Fővárosi Ítéltábla a 93/13. EGK tanácsi irányelv értelmezése tárgyában kezdeményezte az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását, egyebek között azzal összefüggésben, hogy tisztességes-e a deviza alapú szerződésnek az a kikötése, amely szerint az árfolyamváltozásból eredő terheket, az ún. árfolyamkockázatot a fogyasztó köteles viselni. Kétségtelen, hogy a jelen jogvita elbírálása során is döntenie kell a bíróságnak abban a kérdésben, tisztességesek-e a perbeli kölcsönszerződés azon általános szerződési feltételei, amelyek az árfolyamkockázatot a felperesre mint fogyasztóra terhelik. Az ítéltábla álláspontja szerint azonban ennek a kérdésnek az eldöntése nem igényli az Európai Unió Bíróságának állásfoglalását. Egyfelől ugyanis a Kúria a 2/2014. számú PJE határozatában már állást foglalt az árfolyamkockázatot kizárólag a fogyasztóra telepítő általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélése során vizsgálandó szempontokról, és döntése meghozatalakor figyelemmel volt a 93/13. EGK irányelvben foglaltakra, valamint az Európai Unió Bíróságának az irányelv értelmezése tárgyában hozott C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettek. Másrészt az Európai Unió Bírósága az előzetes döntéshozatali eljárás során hozott C-186/16. számú ítéletében részletes iránymutatást adott arra nézve, milyen szempontok alapján kell vizsgálni, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e a deviza alapú kölcsönszerződés megkötése során az ügyletből eredően őt terhelő árfolyamkockázatról, és hogy ehhez képest az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítéséről rendelkező általános szerződési feltételek tisztességtelensége mikor állapítható meg. Azt is hangsúlyozta ugyanakkor a Bíróság, hogy ennek a vizsgálatnak az elvégzése a nemzeti bíróságok feladata. A jogegységi határozatban, valamint az Európai Unió Bíróságának C-186/16. számú ítéletében foglaltakra figyelemmel az ítéltábla megítélése szerint a perbeli jogvita

elbírálásához nincs szükség a fogyasztóvédelmi irányelv további értelmezésére, így erre tekintettel nincs helye az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig a per tárgyalása felfüggesztésének sem. Megjegyzi az ítélőtábla, a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárás jelenleg is folyamatban van az Európai Bíróság előtt, a fentebb kifejtettekre figyelemmel azonban nem várható, hogy az Európai Unió Bírósága a hivatkozott C-186/16. számú ügyben, illetve a 2/2014. PJE-ben foglaltakhoz képest más, avagy további olyan elvárásokat is megfogalmazna az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást illetően, amely indokoltá tenné a jelen per tárgyalásának felfüggesztését az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. r. alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárással kapcsolatos költségeinek viselésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Ugyancsak fellebbezése sikertelenségére figyelemmel kötelezte az ítélőtábla a felperest a személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2018. április 4.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró